

Støtter ikke lørdagsgodt

FOTO: YAY IMAGES

Det er den totale mengden sukker som inntas og ikke frekvensen som er avgjørende for utviklingen av karies, viser ny finsk studie.

Idéen med lørdagsgodt er å lære barn å ikke spise godteri hver dag, og i stedet gjøre det én gang i uken. Tanken er å minske frekvensen av sukkerinntak for derigjennom å minske kariesrisikoen.

Men nå kan en finsk studie vise at det sannsynligvis ikke forholder seg slik, skriver den svenske Tandläkartidningen. Det er ikke hvor ofte sukkeret inntas som er avgjørende for kariesutviklingen, men hvor mye sukker som konsumeres totalt, i hvert fall for voksne.

Forskerne har undersøkt drøyt 1 700 voksne individer som deltok i minst to av tre undersøkelser i løpet av årene 2000 til 2011.

Personenes matvaner ble kartlagt, og sukkerinnholdet ble nøye utregnet, både med hensyn til frekvens og totalmengde. Siden ble personenes kariesutvikling fulgt frem til 2011.

Forskerne har deretter forsøkt å finne en modell som beskriver sammenhengen mellom sukkerinntak (mengde og frekvens) og kariesutvikling gjennom å teste innsamlede data. Det viser seg at den modellen som best beskriver sammenhengen er en lineær modell av totalmengden sukker. Forskerne sier at dette viser at det er totalmengden og ikke frekvensen som har betydning.

De undersøkte også effekten av daglig tannbørsting med fluortannkrem gjennom å sammenligne de personer som bruker fluortannkrem med dem som ikke gjør det. De fant at fluortannkrem tydelig minsker sammenhengen

mellom sukkerinntak og karies, samtidig som den ikke elimineres helt og holdent.

For å unngå karies skal man altså holde det totale sukkerinntaket nede og børste tennene med fluortannkrem.

1. Kilde: J Dent Res; Bernabé et al
2. Les mer: <http://bit.ly/1mrypa>

Oppsagt forsker vant mot UiO

FOTO: YAY IMAGES

Universitetet i Oslo (UiO) er i Borgarting lagmannsrett dømt til å betale en forsker erstatning. Oppsigelsen var ugyldig, og universitetet må tilby forskeren en stilling, konkluderer retten i dommen som ble avsagt 15. februar i år. Dommen er ikke rettskraftig, skriver Forskerforum.no.

Forskeren ble oppsagt fordi UiO mente finansieringen av forskningsprosjektet han ledet, var bortfalt.

Retten konkluderer imidlertid med at oppsigelsen var ugyldig og dømmer universitetet til å betale mannen erstatning på 75 000 kroner og saksomkostninger på 277 000 kroner.

Ett av stridsspørsmålene har vært om mannens stilling har vært eksternt eller internt finansiert. Bortfall av eksterne oppdragsmidler kan være gyldig oppsigelsesgrunn, men lagmannsretten mener forskerens stilling var finansiert i så stor grad med interne midler at bortfall av eksterne midler ikke i seg selv ga grunnlag for oppsigelse etter tjenestemannsloven.

Retten vektlegger at universitetet fortsatte å forlenge forskerens arbeidsforhold etter at de eksterne midlene var bortfalt. Mannen, som opprinnelig var ansatt i en midlertidig forskerstilling, var satt til mange andre oppgaver, som å veilede doktorgrads- og mastergrads studenter og drive undervisning.

Det mest oppsiktsvekkende ved dommen er kanskje at retten konkluderer

med at universitetet pliktet å tilby den oppsagte forskeren eventuelle ledige stillinger som førsteamanuensis eller professor som mannen er kvalifisert for.

Dommen kan innebære at universitetet plikter å vurdere førsteamanuensis- og professorstillinger til forskere som har fortrinnsrett.

Om dommen blir stående, kan det være et hardt slag for universitetet, som har lagt vekt på at det er avgjørende for universiteter og høyskoler å kunne stå fritt til å ansette den man mener er best kvalifisert til en stilling.

Retten legger imidlertid vekt på at det ikke er arbeidsgivers behov som må ivaretas i denne saken, men den ansattes behov for trygghet.

Retten mener dermed at universitetet må forholde seg til det samme regelverket som andre arbeidsgivere i staten.

I en kommentar til Forskerforum sier UiO at de i samråd med Regjeringsadvokaten vil vurdere om dommen skal ankes.

Rettsikkerhetens år

FOTO: JURISTFORBUNDET

President i Juristforbundet, Curt A. Lier.

Rettsikkerhet for alle er et prinsipp som trenger særlig vern i krevende tider. 60 millioner mennesker på flukt mangler grunnleggende rettigheter. Daglig trues rettsikkerheten av realpolitiske dilemmaer også her hjemme. Nå roper sju norske organisasjoner varsko, heter det i en pressemelding fra de syv:

Norges Juristforbund, Flyktninghjelpen, Redd Barna, Norges Røde Kors, Miljøstiftelsen Bellona, NOAS – Norsk organisasjon for asylsøkere og FOKUS

– Forum for Kvinner og Utviklings-spørsmål har gått sammen om Rettssikkerhetens år.

– Det er lett å ta rettssikkerhet som en selvfølge i et demokrati som Norge, men det er det ingen grunn til. Rettssikkerheten svekkes nå både her hjemme og i andre land når krig, terror og klimaendringer skaper store flyktningestrømmer, sier initiativtaker Curt A. Lier, president i Norges Juristforbund.

Han og de andre organisasjonene er bekymret for rettssikkerhetens kår – både i Norge og internasjonalt. Kampanjeåret skal brukes til å vise hvor viktig rettssikkerhet er for demokratiet, påpeke rettsikkerhetsbrudd og komme med forslag til hvordan rettsikkerheten kan styrkes.

– Politikerne har med denne alliansen av organisasjoner fått noen dedikerte vaktthunder som skal rope høyt om urett og mobilisere til debatt hver gang noen faller for fristelsen til å ofre viktige rettssikkerhetsprinsipper på det realpolitiske alteret, sier Lier.

Debattene om styring av Utlendingsnemnda, innstramminger i asylpolitikken og mangelfull saksbehandling av asylsøknader har alle rettssikkerhetsmessige dilemmaer i seg. Måten vi som samfunn takler disse spørsmålene på og hvordan vi møter disse menneskene, vil være av stor betydning for samfunnsutviklingen i Norge de neste tiårene.

– Vi må ikke kaste viktige rettssikkerhetsprinsipper over bord for å løse kortsiktige utfordringer eller høste politiske gevinster. Det vil i så fall være et alvorlig tilbakeslag for rettsstaten og hele samfunnet, sier Curt A. Lier.

Rettssikkerhetens år har en egen kampanjeside på Facebook [#rettssikkerhetensår]

Allianse mot karies

Den ideelle organisasjonen Alliance for a Cavity-Free Future (ACFF), som består av verdens ledende eksperter innenfor tannhelse, har siden 2010 arbeidet for å bekjempe den globale folkesykdommen karies. Målet er at alle barn som fødes etter 2026 skal leve hele livet uten å trenge fyllinger i tennene, heter det i en pressemelding. Det heter videre at den generelle tannhelsen i Norden er blitt markert bedre, men at det fortsatt er en sosial skjevhet i forekomsten av karies.

Nå startes et nordisk initiativ under ACCF hvor forskere innenfor tannhelse vil samarbeide om å utvikle nye standarder for kariesforebygging og -behandling. Kim Ekstrand er lektor ved Odontologisk Institutt ved Københavns Universitet og initiativtager til den nye ekspertgruppen, som ellers består av kariesforskere fra Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige. Fra Norge er professor Alix Young Vik fra Universitetet i Oslo med i gruppen, som har identifisert flere viktige innsatsområder i arbeidet med å bremse utviklingen av karies og stoppe sykdommen.

Flere smittede, mindre kunnskap

FOTO: HIVNORGE

Generalsekretær i HivNorge, Ann-Karin Kolstad.

Det er rundt 80 prosent flere hivsmittede i Norge i dag enn det var for ti år si-

den. Samtidig vet folk mindre om hiv enn før. Det gjelder spesielt de yngste, skriver nrk.no.

Nordmenn vet mindre om hiv i dag enn de gjorde tidligere, viser en undersøkelse publisert av Helsedirektoratet i desember.

Dette skjer samtidig med at antallet hivsmittede har økt kraftig de siste ti årene. Ved inngangen til 2005 var det 3 044 som levde med diagnosen i Norge. I dag er det flere enn 5500.

– Særlige blant unge er kunnskapsnivået mye lavere enn det var for 10–20 år siden. Det er nesten tilbake på 80-tallsnivå, sier Ann-Karin Kolstad, generalsekretær i HivNorge.

Kolstad, frykter at manglende kunnskap kan være en av grunnene til at det er flere hivsmittede i landet nå enn for ti år siden.

– Det er nok en medvirkende årsak. Vi må snakke mer om at det er helt greit å ha sex, men også om hvordan du beskytter deg, sier hun.

– Hiv er ingen dødsdom lengre. Mange av oss som er under vellykket behandling er ikke smittsomme en gang, sier Dan-Henning Ness.

Han er en av dem som lever med hiv i Norge i dag og har valgt å være åpen om sykdommen i bloggen hiv-aktivisten.

Ness mener myndighetene og hiv-organisasjonene har en stor jobb å gjøre for å øke kunnskapen om hva det vil si å møte en som er hivpositiv.

– Hvis vi får opp kunnskapsnivået vil det kunne virke preventivt, i tillegg til at det ville bidra til å fjerne stigma om oss som er hivpositive, sier Ness.

– I dag kan hivpositive leve både godt og lenge med smitten i kroppen. Medisinene som tilbys i dag gjør dette mulig, legger han til.